

Kinnitatud
Haapsalu Linnavolikogu 23.12.2011
määrusega nr 48

Haapsalu linna arengukava

aastateks 2012-2017

Haapsalu 2011

SISUKORD

1. ARENGUKAVA KOOSTAMINE JA KOKKUVÕTE	3
2. OLUKORRA ANALÜÜS	4
2.1 Haapsalu linna lühiülevaade	4
2.2. Valdkondade iseloomustus ja omavahelised mõjud.....	5
2.2.1. Looduskeskkond.....	5
2.2.2. Majanduskeskkond	5
2.2.3. Elukeskkond.....	6
2.2.4. Tehiskeskkond.....	6
3. HAAPSALU LINNA TUGEVUSED, NÕRKUSED, OHUD JA MUUTUSVAJADUS	8
3.1. Looduskeskkond.....	8
3.2. Majanduskeskkond.....	9
3.3. Elukeskkond.....	10
3.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	10
3.3.2. Kultuur ja sport.....	11
3.3.3. Haridus ja noorsootöö.....	14
3.4. Tehiskeskkond	15
4. HAAPSALU ARENGUVISIOON JA VALDKONDADE EESMÄRGID AASTAKS 2020	19
4.1. Haapsalu visioon aastal 2020.....	19
4.2. Valdkondade eesmärgid	20
4.2.1. Looduskeskkond.....	20
4.2.2. Majanduskeskkond	20
4.2.3. Elukeskkond.....	20
4.2.4. Tehiskeskkond.....	21
4.2.5. Kohaliku omavalitsuse organisatsioon	21
STRATEEGILISED VALIKUD – VALITUD VALDKONDADE ARENGUSUUNAD AASTATEKS 2012-2017	22
5.1. Arengusuundade valikud	22
5.2. Arendusvaldkonnad.....	23
5.2.1. Looduskeskkond.....	23
5.2.2. Majanduskeskkond	24
5.2.3. Elukeskkond.....	25
5.2.4. Tehiskeskkond.....	30
5.2.5. Kohaliku omavalitsuse organisatsioon	32
6. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE	333
7. SEIRE JA TAGASISIDE	34

Lisad

LISA 1 Haapsalu linna arengukava tegevuskava aastateks 2012 – 2017.

LISA 2 Haapsalu linna arengukava tegevuskava täitmise aruanne seisuga 2011 detsember.

1. ARENGUKAVA KOOSTAMINE JA KOKKUVÕTE

Käesolev arengukava on koostatud Haapsalu linnale aastateks 2012-2017 ning käsitleb Haapsalu linna kui terviklikku territooriumi, kogukonda ja kohalikku omavalitsusüksust. Arengukava koostamise eesmärgiks on põhiliste arengusuundade valimine linna jätkusuutlikkuse tagamiseks ning linna kui terviku tulevikuseisundi saavutamiseks.

Haapsalu linna arengukava on koostatud Haapsalu linnavalitsuse ja ka teiste eluvaldkondade ning erialade spetsialistide koostöös. Arengukava on koostatud nelja valdkonna põhiselt – looduskeskkond, majanduskeskkond, elukeskkond, tehiskeskond ning lähtuvalt teemadest, mis on olulised linna kui terviku juhtimiseks ja arendamiseks. Lisaks kajastab arengukava kohaliku omavalitsuse kui linna arengukava elluviimist juhtiva ja koordineeriva organisatsiooni arendamist.

Arengukava koosneb kahest erinevast, kuid üksteisega lahutamatult seotud tasandist. Esiteks, hetkeolukorra iseloomustus ja analüüs; teiseks - visioon ja arengueesmärgid. Nende tasandite vahele jääb muutusvajadus ehk tegevused, mida on vaja teha, et jõuda soovitud olukorrani. Muutusvajaduste analüüsi tulemusena sündisid üldised arendussuunad erinevatele valdkondadele.

Looduskeskkond

Säilitada ja arendada looduskeskkonda

Majanduskeskkond

Aktiviseerida ja muuta enam konkurentsivõimeliseks majanduskeskkonda

Elukeskkond

Muuta täisväärtuslikuks ja turvaliseks elukeskkonda

Tehiskeskond

Kaasajastada ja muuta jätkusuutlikuks tehiskeskonda

Kohaliku omavalitsuse organisatsioon

Arendada ja muuta haldussuutlikumaks kohaliku omavalitsuse organisatsiooni

Arengukava tegevuskava ehk realisatsiooniplaan on samuti ehitatud üles valdkondlikult ning vastavalt valdkondade arengueesmärkidele. Iga tegevuse puhul on määratud selle iseloom, elluviimise maksumus, tegevuse aeg, teostaja ja võimalikud rahastamise allikad. Realisatsiooniplaan loob selge ja nähtava skeemi ressursivajadusest aastate kaupa ning on aluseks Haapsalu linna eelarvele.

Haapsalu Linna arengukava on kohaliku omavalitsuse tööd suunav strateegiline dokument, mis määrab ära ressursside võimalikult optimaalse kasutamise linna hüvanguks.

Haapsalu linna arengukava on kooskõlas linna üldplaneeringuga ning aluseks valdkondlikele arengukavadele.

2. OLUKORRA ANALÜÜS

2.1 Haapsalu linna lühiülevaade

Haapsalu asub Lääne maakonnas. Naabermaakondadeks on lõunas Pärnumaa, idas Raplamaa ja põhjas Harjumaa. Maakonna pindala on 2394 km², mis moodustab Eesti territooriumist 5,3%, sh jääb maakonda 237 saart. Läänemaal on kaksteist omavalitsust: üksteist valda ja üks linn – Haapsalu, mis on ka Lääne maakonna keskuseks.

Haapsalu linn asub Haapsalu lahe lõunakaldal. Vanem osa linnast asub kahe oosiga poolsaarel, mis loode suunas jätkub neemede ja mandriga ühinenud laidude ahelikuna. Läänes kuuluvad linna piiridesse Paralepa rand ja Paralepa parkmets. Linna ümbritseb Ridala vald, mille osad Paralepa alevik läänes ja Uuemõisa alevik idas on linnaga praktiliselt kokku kasvanud. Tänaheks mahub kolmest küljest merega piiratud linn 10,59 km² suurusele maatikile. Linnapiiri pikkus on 25 km, sellest moodustab merepiir 14 km.

01.10.2011. aasta seisuga elab Haapsalus 11 246 elanikku, neist 56% (6248) on naissoost ja 44% (4998) meessoost. Asutustihedus on 1062 in/km². Keskmiselt on aastatel 2005-2010 rahvaarv Haapsalus vähenenud 134 elaniku võrra aastas, kokku kuue aasta jooksul 804 elaniku võrra. Samas viimasel aasta jooksul on elanikkonna arvu vähenemine pidurdumas, aasta jooksul vähenes Haapsalu elanike arv vaid 107 inimese võrra. Elanike vähenemine on toimunud peamiselt noorte ja keskealiste elanike hulgas. Peamiseks lahkumise põhjusteks on mujale õppima ja töötama (elama) asumine.

Haapsalus domineerivad peamiselt väikese töötajate arvuga ettevõtted: kuni 10-ne töötajaga ettevõtteid on 417, suuretöötajaid on 13 (50-249 töötajat) ja üle 250 töötajaga ettevõtteid vaid üks. Suuretöötajate vähesus mõjutab oluliselt piirkonna ettevõtlusspetsiifikat – suure osa moodustab kaubandus- ja teenindussektor, kus palgad on üldiselt väiksemad. Haapsalu linnas jääb ca 2/3 elanikel töötasu alla vabariigi keskmist brutopalka.

Hetkel on Haapsalu linnas 5 linna üldhariduskooli: Haapsalu Gümnaasium, Haapsalu Nikolai Kool, Haapsalu Linna Algkool, Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium, Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasium ja 1 riiklik kool – Haapsalu Sanatoorne Internaatkool. Neist Haapsalu Nikolai Kool annab venekeelset põhiharidust. Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga on alustatud haridusreformidega, mille tulemusel moodustub Haapsalusse riigigümnaasium ning olemasolevad gümnaasiumid lõpetavad tegevuse ja moodustub üks põhikool. Reformide vajalikus on tingitud nii haridusmaastiku korrastamise vajadusest üle Eesti kui ka laste arvu pidevast vähenemisest Haapsalus.

Haapsalus asub Tallinna Ülikooli regionaalne kolledž (Haapsalu kolledž) ning linnaruumiga on tihedalt seotud Uuemõisas asuv Haapsalu Kutsehariduskeskus.

Haapsalus on 5 linna lasteaeda – Päikeseljänku, Pääsupesa, Tareke, Tõruke, Vikerkaar. Neist Tareke annab venekeelset alusharidust. Lasteaiad töötavad maksimaalse mahutavusega. Teistest omavalitsustest pärit laste osakaal lasteaedades on langenud ulatudes 2009.a 8,5%-ni.

Linnas on kaks haiglat, millest üks on üle-eestilise teeninduspiirkonnaga taastusravi haigla. Linnas on mitmeid kaasaegseid spordirajatisi.

Haapsalu on tunnustust leidnud eeskätt suvituslinna ning mudaravikuurordina, kasvanud on linna maine kultuuriürituste läbiviimise kohana.

Oma madaluse tõttu soojeneb Haapsalu laht suviti rohkem kui teised Eesti ranniku lahed, merevee keskmine temperatuur suvel on +21 kraadi. Kuigi Haapsalus on õhuniiskus suurem kui sisemaal, peetakse Haapsalut kõige päikesepaistelisemaks kuurordiks. C.A. Hunniuse poolt kasutusele võetud Haapsalu muda on siia puhkama meelitanud nii Venemaa tsaari õukonda kui tuntud ühiskonnaelu tegelasi Põhjamaadest.

2.2. Valdkondade iseloomustus ja omavahelised mõjud

Haapsalu linna iseloomustamisel on lähtutud neljast erinevast keskkonnast, kus on välja toodud põhilised märksõnad, mis iseloomustavad Haapsalut kõige paremini. Lisaks on toodud seosed teiste valdkondadega.

2.2.1. Looduskeskkond

- Parkmets, kaunis loodus (2/3 linnast on loodusmaastik)
- Hea geograafiline asend (mere lähedus, Tallinna 100 km)
- Meri (ümbritseb linna kolmest küljest)
- Ravimuda kui looduslik tooraine
- Linn külgneb Silma looduskaitsealaga, lindude liigirikkus
- Roostikud kui lindude pesitsusalad
- Pikk ja liigendatud rannajoon
- Kvaliteetne põhjavesi
- Puhas õhk
- Pehme kliima

Mõjud teistele valdkondadele

- Looduskaitse seab piiranguid tööstuse arendamiseks
- Looduskeskkond on tundlik reostusele
- Looduslikuks tooraineks on muda ja roog
- Looduskeskkond võimaldab arendada puhke- ja terviseturismi
- Puhas looduskeskkond loob eelduse kvaliteetsele elukeskkonnale
- Looduskeskkond võimaldab häid võimalusi liikumiseks ja sportimiseks linnas
- Meremuda kasutatakse taastusravi teenuste osutamisel
- Lahe kinnikasvamine ja roostumine mõjutab mereturismi ja kogu piirkonna ökosüsteemi

2.2.2. Majanduskeskkond

- Väikeste ja keskmiste ettevõtete suur osakaal Haapsalu ettevõtluskeskkonnas
- Vähese materjalimahuga tootmine
- Tugevad tekstiili- ja puidutööstuse traditsioonid
- Arenenud terviseturismi sektor (tervisekeskused)
- Arenenud puhketurismi sektor (söögi- ja ööbimiskohad, üritused)
- Suur turistide ja läbisõitjate arv, eriti suvel
- Sesoonsus puhkemajanduses
- Tugev konkurents toidu- ja esmatarbekaubanduses
- Integreeritud elu- ja töökeskkond (lühikesed vahemaad töö ja kodu vahel)

- Oskustööjõu vähesus suurettevõtete jaoks
- Alg- ja põhiharidusega tööliste suur osakaal
- Töötus ja osade töötute kvalifikatsioon ei vasta piirkonna ettevõtlussektori vajadustele

Mõjud teistele valdkondadele

- Ulatuslik tööpuudus suurendab sotsiaalkulutusi
- Ettevõtluse vähenemine suurendab töötust ja vähendab üldist heaolu
- Tasuvate töökohtade piiratus Haapsalus põhjustab tööjõulise elanikkonna lahkumist linnast
- Ettevõtluse tööjõu vajadus määrab ära kutsehariduse arengusuunad
- Ettevõtlus soodustab ravi- ja puhketurismi arengut
- Elujõuline ettevõtlus suurendab kogu linna konkurentsivõimet

2.2.3. Elukeskkond

- Optimaalne arv lasteaedaid, kuid sõimerühma kohtade vähesus
- Mitmekesine haridusvõrk (üld-, eri-, kutse- ja kõrgharidus ning täiendkoolitused)
- Reformid haridusmaastikul
- Võimalusterohke huviharidusvõrk
- Mitmekesised sportimisvõimalused
- Pikaajalised kultuuriürituste traditsioonid
- Ajalooline taust ja rikkalik kultuuripärand
- Taastusravi keskused, haiglad
- Lai valik hoolekandeteenuseid
- Hoolekandetasutused täiskasvanutele ja lastele
- Kvaliteetsete munitsipaaleluasemete vähesus

Mõjud teistele valdkondadele

- Kvaliteetne ja turvaline elukeskkond kinnistab elanikkonda ja soodustab selle juurdekasvu
- Sõimekohtade vähesus ning hetkel haridusmaastikul toimuvad reformid võivad mõjutada inimeste otsuseid elukoha valikul
- Linna ajalooline taust, kultuuripärand ja terviseasutused mõjutavad ning aitavad arendada turismi
- Tervislik elukeskkond ja tervislikud eluviisid vähendavad haiguskulutusi ja soodustavad ettevõtlust
- Linna avalik sektor annab tööd paljudele linlastele
- Kvaliteetsete, kaasaegsete elamispindade vähesus takistab noorte perede elama asumist Haapsallu.

2.2.4. Tehiskeskond

- Suurt osa linnast kattev kaugküttevõrk
- Vee- ja kanalisatsioonivõrgu kaasajastamine vastavalt ÜVK arengukavale
- Nõuetele mittevastav sadeveekanalisisatsioon
- Heal tehnilisel tasemel elektrivõrk
- Amortiseerunud tänavad ja liiklussõlmed
- Ajalooline arhitektuur, atraktiivsed turismiobjektid
- Tegevuse lõpetanud raudteetransport
- Toimivad väikesadamad

- Suurt osa rannajoont kattev kaldakindlustus
- Valdavalt 20-30 aastat vanad avalikud hooned (koolimajad, lasteaiad, huvikoolid, kultuurikeskus, spordihoone jms)
- Valdavalt 30-40 aastat vanad paneelelamud
- Valdavalt 100 aastat vanad puitelamud
- Osaliselt amortiseerunud ettevõtlusrajatised
- Aktiivselt mittekasutusel olevad potentsiaalsed tööstuspiirkonnad

Mõjud teistele valdkondadele

- Tehis keskkond aitab säilitada ja heakorrastada looduskeskkonda
- Mitmekesine infrastruktuur loob eeldusi ettevõtluse arenemiseks ja konkurentsivõime suurenemiseks
- Mugava ja kiire raudteetranspordi puudumine mõjutab inimeste otsuseid elukoha valikul
- Ajalooline arhitektuur ja atraktiivsed turismiobjektid loovad aluse turismiettevõtluse arenemiseks
- Heakorrastatud ja valgustatud tänavavõrk suurendab linna turvalisust
- Haridus-, kultuuri-, ravi- ja hoolekandeesutuste hoonete tehnilisest seisukorrast sõltub suuresti avalike teenuste kvaliteet ja elukeskkonna jätkusuutlikkus
- Heakorrastatud tehniline infrastruktuur ja lai valik spordirajatisi loovad eeldusi tervislikuks elukeskkonnaks
- Kultuuripärandi säilitamine (puitarhitektuur, linnus) mõjutab elukeskkonda ja aitab kujundada linna imidžit

3. HAAPSALU LINNA TUGEVUSED, NÕRKUSED, OHUD JA MUUTUSVAJADUS

3.1. Looduskeskkond

TUGEVUSED

- Väike linn, mis geograafiliselt paikneb sügavalt merre ulatuval poolsaarel
- Mere mõjud kliimale ja pehme talv võimaldavad haljastuses kasutada külmõrnu taimeliike
- Valdavalt edela- ja läänetuuled toovad linna puhta mereõhu
- Linna lähedal asuvad tähtsad loodusobjektid (Matsalu ja Silma looduskaitsealad, Haapsalu laht ja laiud)
- Loodusliku ravimuda olemasolu
- Piisav põhjavee ressurss
- Linnas puuduvad suured keskkonda rikkuvad tööstusettevõtted
- 2/3 linna territooriumist moodustab loodusmaastik

NÕRKUSED

- Elanike keskkonnateadlikkus on madal, millest tulenevalt ei hoolita ümbritsevast loodusest ega elukeskkonnast
- Haapsalus puudub kvaliteetne supelrand, supelrandade infrastruktuur on vähe arenenud
- Meri pikkamööda taandub ja kasvab kinni
- Loodusmaastike potentsiaali puhkealadeks väljaarendamisel on vähe kasutatud
- Sagedased tormid ja kõrgvesi kahjustavad looduskeskkonda

OHUD

- Suurte tormide ja tormidega kaasnevate üleujutuste sagenemine
- Vetikate vohamise negatiivne mõju ravimudale
- Lahe tugev saastumine 2005.a katastroofi tagajärjel
- Jätkuvalt läbi kesklinna kulgevad transiitveosed kahjustavad linnakeskkonda
- Mehhaniseeritud transpordiga metsas liiklemine rikub looduskeskkonda
- Keskkonnatöötajate jätkuvalt madal keskkonnateadlikkus ohustab loodus- ning elukeskkonda

MUUTUSVAJADUS

- Soosida loodussõbralikke liikumisvõimalusi rajades terviseradasid, jalgratta- ja rulluisuteid
- Korrastada olemasolevaid ning rajada uusi haljasalaseid ja parke, võtta kasutusele uusi loodusmaastikke puhkealadena
- Propageerida järjepidevalt ökoloogilist ja tervislikku elulaadi
- Heakorrastada ja kaasajastada supelrannad
- Arendada Paralepa piirkonda
- Tõsta linnaelanike keskkonnateadlikkust, et kaitsta ja säästa loodus- ning elukeskkonda
- Arendada ja võtta kasutusele linna loodusmaastikke aktiivsete rekreatsioonialadena

3.2. Majanduskeskkond

TUGEVUSED

- Soodne geograafiline asend ja meri annavad võimaluse turismi arendamiseks
- Soodne asukoht pealinna suhtes soosib kinnisvaraturu arengut
- Välja arendatud ja kaasajastatud vee-, kanalisatsiooni- ning elektrivõrk võimaldab vee ja energiamahuka tootmise käivitamist (ka Haapsalu lähiümbruses)
- Traditsiooniliste ettevõtlusvaldkondade jätkusuutlikkus – puidu- ja tekstiilitööstuse ettevõtted on olnud konkurentsivõimelised nii sise- kui ka välisurul
- Hästi arenenud hotelli- ja puhkemajandus, SPAA-turism
- Linna lähipiirkondades (Uuemõisas ja Paralepas) on arenenud infrastruktuur ja olemas vabad maad tootmistegevuse arendamiseks
- Hästi toimiv kutseõpe ja täiskasvanute täiendkoolituste võimalused

NÕRKUSED

- Tööpuudus ja oskustöölise puudus mõjutab Haapsalu linna majandustegevust negatiivselt
- Madalate palkadega seoses toimub tööjõu liikumine mujale, kus on kõrgemad palgad
- Avaliku sektori ja erasektori vähene koostöö ühiste probleemide lahendamisel
- Riikliku tähtsusega liiklussõlmed (tähtsamad maanteed, raudteed ja sadamad) ei asu linna vahetus läheduses
- Ettevõtete vähene aktiivsus ja ettevõtlikkus mõjutab konkurentsivõimet ning ettevõtete üldist taset
- Potentsiaalsete tööstuspiirkondade infrastruktuur pole piisavalt välja arenenud (juurdepääsuteed)
- Perspektiivikate ettevõtete väike juurdekasv
- Turismi- ja puhkemajanduses tegutsevate ettevõtete vaheline koostöövõimalusi pole maksimaalselt rakendatud
- Linnale kuuluvate äripindade puudulik tehniline seisukord

OHUD

- Uusi ettevõtteid ei tule seoses majanduse jahtumisega juurde
- Puuduliku regionaalpoliitika tulemusena on oht kujuneda ääremaaks, millega võib kaasneda kõrvalejäämine riiklikest ja erainvesteeringutest
- Noorte ja ettevõtlike inimeste väljavool pidurdab ettevõtluse arengut
- Oskustöölise puuduse kasv ohustab ettevõtete kolimist parema tööjõuvalikuga piirkondadesse
- Vähene ettevõtlikkus mõjutab ettevõtete konkurentsivõimet

MUUTUSVAJADUS

- Toetada tervise-, teenindus- ja turismisektori arengut ja koostööd
- Kasutada maksimaalselt kaasrahastamisega finantseerimisvõimalusi ettevõtluseks vajalike infrastruktuuride arendamiseks ning Haapsalu atraktiivsuse tõstmiseks
- Kaasata ettevõtted infrastruktuuri arendamisse
- Kaasata erakapital linna investeerimisprojektidesse
- Välja arendada olemasolevad ja uued ettevõtluspiirkonnad
- Optimeerida ja renoveerida linnale vajalikud elamis- ja äripinnad

3.3. Elukeskkond

Elu- ja sotsiaalkeskkond kui enim ressursse nõudev valdkond on jagatud erinevateks alamvaldkondadeks, et kirjeldada täpsemalt ühe või teise alamvaldkonna hetkeolukorda ning määratleda muutusvajadused.

3.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

TUGEVUSED

- Haapsalu Sotsiaalmaja kui elanikkonnale hoolekandeteenuseid osutav asutus
- Sotsiaalkorterid, turvakodu ja kodutute öömaja eluasemeteenuste osutamiseks
- Sotsiaaltoetuste ja osutatavate sotsiaalteenuste mitmekesine valik (sotsiaalpsühholoogiline-, juriidiline ja võlanõustamine; koduteenused, eluasemeteenused, hooldamise ja rehabilitatsiooni võimaldamine erinevates hoolekandeesutustes jms)
- Riigiasutuste (hoolekandeesutused ja erivajadustega laste koolid) tihe võrk, täiendav toetus linnale
- Hea koostöö linnas tegutsevate ja hoolekandevalasteid teenuseid osutavate tegusate MTÜ-dega
- Maakonda teenindav aktiivravihaiгла ja vabariikliku tähtsusega taastusravi haigla
- Olemasolevad tervisekeskused on heal tasemel
- Mitmekesised tervisespordi võimalused (veekestus, heal tasemel spordihooned, staadion, Paralepa parkmets, jms)
- Haapsalu linna koostöö tervislike linnade võrgustikku kuuluvate linnadega

NÕRKUSED

- Puuduvad eriväljaõppega spetsialistid - lastepsühhiaater, täiskasvanute psühholoog, alkoholismi ja narkomaania jt väga spetsiifiliste probleemidega tegelemiseks
- Kuna rahaline ressurss abivajajate toetamiseks on limiteeritud, siis sageli on osutatav abi vähe efektiivne ja üksnes leevendab probleeme, kuid ei lahenda neid
- Informatsioon tegelikest abivajajatest ja abivajaduse ulatusest on tihti ebapiisav
- Ennetavate tegevuste osakaal on väike, enamasti tegeletakse tagajärgedega
- Huvitegevused on osadele lastele vähe kättesaadavad
- Eluasemeteenuse osutamine on piiratud, sotsiaaleluruume ja -kortereid on liiga vähe, puudub munitsipaalramuehitus
- Haapsalu Sotsiaalmaja tegelik potentsiaal (ruumid ja teenused) on osaliselt kasutamata; hoone on tugevasti amortiseerunud
- Sotsiaalsfääris tegutsevad mittetulundusühingud on sageli vähesuutlikud, tegijad väsivad, vabatahtlik töö sageli soikub, uusi aktiivseid ja võimekaid eestvedajaid ei tule juurde
- Sotsiaaltöö valdkonna spetsialistide väsimine ja läbipõlemine
- Investeeringud on ebapiisavad haigla vastavusse viimiseks üldhaiglale kehtestatud nõuetega
- Eriarstide puudus, ülikooli lõpetanud ei tule Haapsallu ning hetke majanduslik olukord sunnib arste minema välismaale
- Perearstide praksised on lubatust suuremad, inimeste pääs arstile haiguste kõrghooajal on raskendatud, on tekkinud vajadus ühe lisa perearsti praksise järele
- Terviseedendustöö koolides ja elanikkonna hulgas on väheaktiivne, puudub keskne koordineerimine.

- Terviseedenduse spetsialisti puudumine linnas
- Linnas puudub valveapteek

OHUD

- Seoses majandussurutisega suureneb veelgi sotsiaaltoetuste ja –teenuste taotlevate inimeste hulk ja surve linna eelarvele
- Ühe osa elanikkonna süvenev vaesumine, suurenev majanduslik kihistumine
- Tööpuuduse ja majanduslik kihistumine toob kaasa pere- ja laste probleemide suurenemise
- Kodutuse suurenemine ja üürivõlglaste osakaalu kasv
- Vähekindlustatud elanikkonna tervise pidev halvenemine
- Tööpuuduse kasv uue majanduslanguse korral
- Muukeelse elanikkonna naasmine tööturule eesti keele oskamatusesse tõttu on raske
- Ravikindlustusega hõlmamata isikute arvu järkjärguline suurenemine
- Eriarstiteenuste kättesaadavuse vähenemine seoses ravikindlustuse puudumise ja teenuste eest tasumisel omaosaluse kehtestamisega
- Eriarstide vähenemise tõttu üldhaigla muutumine kohaliku tähtsusega haiglaks
- Ravimite pidev kallinemine suurendab koormust sotsiaaltoetustele
- Sõltuvusainete levimine Haapsalu linna noorte hulgas

MUUTUSVAJADUS

- Viia läbi regulaarseid uuringuid ja kaardistamisi abivajaduse ulatuse määratlemiseks
- Suurendada eluasemeteenuste osutamise võimalusi, laiendada erinevate eluasemeteenuste skaalat
- Võimaldada enam hoolekandeteenuseid eakatele ja puuetega inimestele
- Arendada ja mitmekesistada hoolekandeteenuseid lastele ja lastega peredele
- Arendada ja teha koostööd riigi- ja haridusasutustega väikese konkurentsivõimega ja muukeelse elanikkonna gruppidele nende abistamiseks tööturule naasmisel
- Renoveerida ja tehniliselt kaasajastada Haapsalu Sotsiaalmaja hoone
- Suurendada ennetavate teenuste ja tegevuste osakaalu sotsiaaltöös
- Aidata kaasa ja toetada sotsiaalvaldkonnas tegutsevate vabäühenduste suutlikkuse suurendamisele
- Sotsiaaltöö valdkonna spetsialistide kovichoon ja supervisioon
- Parandada perearstiteenuse kättesaadavust
- Aidata kaasa haigla funktsionaalsuse parandamisele ja haiglahoone renoveerimisele
- Tõhustada terviseedenduslikku tööd linna koolides ja lasteaedades
- Võimaldada eriarstiabi ravikindlustusega hõlmamata isikutele
- Parandada koostööd hoolekande-, tervishoiu- ja haridustöötajate vahel
- Luua võimalusi noorte spetsialistide tööleasumiseks linna

3.3.2. Kultuur ja sport

TUGEVUSED

- Traditsioonilised ja hea mainega kultuuriüritused
- Kultuurisündmuste mitmekesisus turismihooajal (mai-september)

- Mitmekesine kultuuriasutuste võrk (kultuurikeskus, raamatukogu, muuseumid, piiskopilinnus, kirikud, kuursaal, kunstigaleriid, jms)
- Tugevad ajaloolised sümbolid, rikkalik kultuuripärand, oma legendid
- Tuntud loomeinimeste osalemine kohalikus kultuurielus
- Toimiv kultuuriturundus ja hea ühisturunduse kogemus
- MTÜ Loomakeskuse areng ja tegevused s.h kultuurikollektiivide nõustamine toetuste saamiseks
- Tugev järelkasv heal tasemel laste ja noorte loominguliste kollektiivide näol
- Haapsalu on aktsepteeritud kontserdipaik Põhja-Eesti piirkonna publikule
- Koostööprojektid mainekate kultuuriürituste korraldajatega (nt HÖFF koostöös PÖFF-iga, Haapsalu Graafilise Disaini Festival koostöös Eesti Kujundusgraafikute Liiduga, Festival Uus Tants koostöös Eesti Tantsukunstnike Liiduga, Matsalu Loodusfilmide Festival jt)
- Kaasaegselt renoveeritud Haapsalu Kultuurikeskus
- Piiskopilinnus vabaõhuürituste kohana
- Suur hulk erinevaid spordirajatise, sh Tuksi spordibaas
- Spordirajatiste hooldamine korraldatud läbi OÜ-de
- Lai valik spordialasid ja –klubisid
- Linnavalitsus soodustab laste ja noorte sporditegevuse arendamist spordibaaside tasuta kasutusse andmisega spordikooli õpilastele

NÕRKUSED

- Koostöövõimalusi erinevate kultuuritegijate vahel ei ole pidevalt rakendatud
- Ebapiisav kultuurieelarve kultuurisündmuste vahendamiseks elanikkonnale
- Kultuuriürituste külastamine linlaste poolt on tagasihoidlik
- Haapsalule omase traditsioonilise käsitöökuse edasikandjaid jääb järjest vähemaks, noorte huvi on tagasihoidlik
- Haapsalu rikkalikku kultuuriajalugu on linnakeskkonnas visuaalselt vähe jäädvustatud (mälestustahvlid, viidad, skulptuurid, monumendid jms)
- Piiskopilinnuse konvendihoone potentsiaal on kasutamata, siseruumid enamuses välja ehitamata ja puuduliku infrastruktuuriga, osaliselt avariiõhtlikus seisundis
- Raudteejaama potentsiaal on vähe kasutatud, hoonetekompleks ja territoorium vajavad terviklikku lähenemist. Ruumikitsikus (näituseruumid, fondihoidlad) ja väliobjektid (veerem) on kaitseta vandalismi ja ilmastiku tingimuste eest. Muuseumile kuuluvad raudteed on väga kehvast seisusest ning võivad muutuda ohtlikuks.
- Puuduvad tehnilised vahendid kultuurihuviliste noorte isetegevuseks (nt bändide tegevuseks muusikavarustus ja -võimendus, jms)
- Puuduvad ruumid uute püsiekspositsioonidega näitusesaalide avamiseks
- Ringijuhtide tasustamise süsteem puudulik
- Kultuurikorralduse spetsialistide vähesus
- Raamatukogu kogud on väikesed ning ei taga elanikkonna vajadusi
- Osadel kultuurikollektiividel puudub suutlikkus lisarahastuse taotlemiseks fondidest ja erasektorist
- Merekultuuri potentsiaali on vähe kasutatud
- Spordiklubide nõrk jätkusuutlikkus
- Treenerite vähesus ja olemasolevate lahkumine

- Spordibaaside kasutus on ebahütlane: nõudlus tippaja järele on suur ning varahommikused ja hilisõhtused ajad on alakasutatud.
- Ekstreemspordirajatiste vähesus, olemasolev on amortiseerunud
- Rahvaspordi suurürituste vähesus
- Puuduvad kaasaegsed treeningtingimused pikkade traditsioonidega spordialadele Haapsalus (purjetamine, vehklemine, laskmine)
- Spordiaktivistide ja eestvedajate vähesus
- Haapsalu kui kultuuri- ja turismilinna kuvandit on vähe rakendatud koostööprojektides üle-eesti ja rahvusvaheliselt

OHUD

- Kultuuritarbimine ja huvitegevus võivad väheneda piletihindade kallinemise ja ruumide rendihindade tõusu tõttu
- Vaatamata võimalusele lisaraha taotleda, halveneb osade kultuuriasutuste tehniline olukord, sest lõhe tegelike vajaduste ja rahaliste vahendite vahel ei vähene, majanduslanguse tõttu on rahaliste võimaluste kasutamine piiratud
- Projektipõhiselt taotletava lisafinantseerimise ebastabiilsus pärsib kultuuriürituste kavandamist ja korraldamist
- Linnaelanikud ei väärtusta tervislikke eluviise ja –liikumist
- Nn ühemeheklubide paljusus – eestvedaja lahkumisel kaob võimalus antud spordiala harrastada
- Paljude noorte tahtmatus midagi regulaarselt teha

MUUTUSVAJADUS

- Tugevdada koostööd erinevate kultuurivaldkondade ja –tegijate vahel
- Tagada harrastus- ja loometegevuse jätkusuutlikkus ja tase toetuskeemide ja koolituste abil
- Säilitada ja propageerida Haapsalule omast pärandkultuuri
- Arendada ja toetada mereturismi (s.h purje- ja puitlaevad ning aurulaev Haapsalu lahtedes)
- Parandada kultuuriasutuste tehnilist seisukorda, püüda leida võimalusi ruumikitsikuse leevendamiseks
- Kasutada efektiivsemalt olemasolevaid kultuuritegevuste ruume
- Toetada noorte isetegevust nende kultuurihuvi suurendamiseks
- Suurendada elanikkonna kultuurihuvi s.h kultuuritegevustest teavituse suurendamine
- Toetada raamatukogu kogude (fondide) loomist ja kättesaadavust elanikkonnale
- Leida võimalusi turismi madalhooaja (sügis-talv-kevad) kultuurielu elavdamiseks
- Teha koostööd kultuurikorralduslikku kõrgharidust pakkuvate õppeasutustega, et saada kvalifitseeritud personali
- Lõpuni viia kultuurikeskuse rekonstrueerimisega seotud tööd (s.h väliterrass, jms)
- Kaasajastada olemasolevad spordibaasid ja luua uusi spordiplatse ja treeningbaase (vehklemissaal, lasketiir, kergejõustikumanež) treeningtingimuste parandamiseks
- Tuua Haapsallu tippspordiüritusi ja rahvaspordiüritusi
- Propageerida tervislikke eluviise ja tõsta inimeste teadlikkust spordi vajalikkusest
- Tutvustada ja propageerida linnas pakutavaid sportimisvõimalusi
- Toetada ekstreemspordi rajatiste uuendamist ja uute loomist

- Väärtustada treenerikutse
- Arendada laste ja noorte purjespordivõimalusi
- Teha koostööd erinevatel tasemetel üle-eesti ja rahvusvaheliselt reklaamimaks Haapsalut kultuuri- ja turismilinnana

3.3.3. Haridus ja noorsootöö

TUGEVUSED

- Toimiv üldhariduskoolide ja lasteaedade võrk
- Haapsalu Kutsehariduskeskus kutsehariduse andjana ja täiendkoolitajana
- Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž kõrghariduse andjana
- Olemasolev õpetajate kaader enamikes linna koolides on kvalifitseeritud
- Kvaliteetsed õpetajate täiendkoolitused Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledžis
- Haapsalu Rahvaülikool täiskasvanute täienduskoolituse võimaldajana
- Hariduse nõustamiskeskuse olemasolu
- Mitmekesised õppimisvõimalused erivajadustega lastele (Sanatoorne Internaatkool, toimetuleku- ja hooldusklassid, tasandusklassid)
- Kolm huvikooli ja mitmekesine valik huviringe
- Täiskasvanutele suunatud täiendhariduse võimalused (kolledž, kutsekool, huvikoolid, jne)

NÕRKUSED

- Koolides õppetööd toetavate tugispetsialistide (koolisotsiaaltöötajad, eri- ja sotsiaalpedagoogid, psühholoogid, logopeedid) töö koordineerimine ja töö korraldus vajab korrastamist, et kõik spetsialistid saaksid vastavalt erialale rakendust
- Vananev õpetajaskond, teatud aineõpetajate puudus (reaal- ja loodusainete), eripedagoogide vähesus
- Õpilaste arvu pidev vähenemine
- Osade õpilaste vähene motiveeritus õppetööle, tagajärjeks edasijõudmatus, põhjuseta puudumised ja koolist väljalangemine
- Õppe- ja huvitegevuse vähene integreeritus, süvaõppe võimaluste ebapiisav valik
- Ruumikitsikus lasteaedades, lastesõimekohtade ebapiisavus
- Haridusasutused on amortiseerunud ja halvas ehituslikus seisukorras, koolide territooriumid ja tegevusväljakud on vähe kompleksed
- Lasteaedade mänguväljakud ja õuealad on amortiseerunud ning vajavad korrastamist ning kaasaajastamist
- Haridusasutuste hooned ei ole kohandatud liikumispuuetega lastele õppimise võimaldamiseks
- Suur palkade erinevus riiklikult tasustatud ja kohaliku omavalitsuse palgal olevate pedagoogide (lasteaiad, huvikoolid) vahel
- Koostöö kodu ja kooli vahel ei ole piisav, suur hulk lapsevanemaid on passiivsed koolis toimuva suhtes
- Olemasolev noorsootöövõrgustik on killustunud ja tegevuste koordineerimine on ebapiisav
- Lastel ja noortel on vähe võimalusi aktiivseks vaba aja veetmiseks ja tööks suvisel koolivaheajal
- Noorte algatuse puudus noorsootöös

OHUD

- Laste arvu langus võib vähendada koolide jätkusuutlikkust
- Riikliku toetuse puudumine ja ebapiisavad vahendid noorsootööle ning huviharidusele kohalikul tasandil pärsivad noorsootöö korraldamist
- Alkoholi tarbimine, suitsetamine ja muude sõltuvusainete tarbimine muutub alaealiste hulgas üha populaarsemaks
- Reformid hariduselu maastikul tekitavad ebakindlust nii lastevanemate kui ka õpetajate seas
- Perede majanduslik ebastabiilsus ning töötus süvendavad ja suurendavad õpilaste seas sotsiaalsete probleemide teket

MUUTUSVAJADUS

- Arendada terviklikult välja õppimist ja õpetamist toetavad tugistruktuurid
- Kindlustada haridusasutused kvalifitseeritud õpetajaskonnaga, luua võimalused noorte õpetajate tööleasumiseks
- Haridusvaldkonna reformimine koostöös riigiga
- Luua lastele mitmekesised õppimisvõimalused ja arengutingimused (nt õuesõppe ja praktilised tegevused)
- Täiustada ja muuta tulemuslikumaks linna hariduselu juhtimine igal tasandil
- Parandada haridusasutuste õpi- ja töökeskkonda hoonete ja territooriumite kaasajastamise kaudu
- Muuta huvitegevus ja noorsootöö linnas mitmekesisemaks ja koordineerituks
- Kaasata enam noori noorsootöoga seotud otsustusprotsessi
- Parendada ja tugevdada terviseedendustööd ja –teavitust noorte hulgas

3.4. Tehiskeskond

TUGEVUSED

- Ulatuslikult väljaarendatud ja rekonstrueeritud veevarustuse- ja kanalisatsiooni-süsteem
- Taastuval energial toimiv kaugküte
- Arenev jäätmemajandus
- Kõrge miljööväärtusega kompaktne ja omanäoline vanalinn koos keskaegse linnuse ja keskaegse tänavavõrguga
- Kaks muinsuskaitseala koos ajalooliste rajatistega (vanalinn; raudteejaama hoonete ansambel koos kaitsevööndiga)
- Arvukalt atraktiivseid ajaloolisi objekte, hooneid ja mälestusmärke
- Hästi arenenud andmeside keskkond, mitmed alternatiivsed võimalused
- Uus kaldakindlustus Tagalahe ääres (Promenaad)
- Toimivad väikesadamad

NÕRKUSED

- Vähestel majapidamistel puudub tsentraalne kanalisatsioon
- Sadeveekanaliseerimine on terviklikult väljaarendamata

- Kaldakindlustused ei ole täies mahus rekonstrueeritud
- Puudub kiire ja mugav raudteetranspordi ühendus Tallinnaga
- Teede ja tänavate liiklusskeem on aegunud
- Teede ja tänavate tehniline seisukord on puudulik, halvas seisukorras on kõnniteed
- Osad ristmikud on tipptundidel ülekoormatud
- Ohtlikud veosed kulgevad läbi kesklinna, ümbersõidutee puudub
- Puuduvad jalgratta- ja rulluisuteed
- Kesklinna piirkonnas on vähe parkimiskohti
- Tänavavalgustus on osaliselt amortiseerunud, moraalselt vananenud
- Munitsipaalelamufond on suures ulatuses amortiseerunud
- Linna avalike asutuste hooned on suures osas amortiseerunud
- Puitvanalinna tehniline seisukord on osaliselt halb, suur hulk maju ja piirdeaedasid on heakorrastamata
- Linna mööbel ja väikeinventar on juhuslik, ei toeta linna kuvandit turismilinnana
- Linnas puudub kaasaegne leinamaja, kalmistukultuur on välja arendamata
- Toomkiriku hoone ja interjäär on amortiseerunud
- Hulkuvate loomade hoiutingimused ei vasta nõuetele

OHUD

- Oskamatu renoveerimisega rikutakse vanalinna miljö
- Sagenevad tormid ja üleujutused kahjustavad linna infrastruktuuri
- Jäätmeäitlusfirma monopoolsus mõjutab teenuse hinda ebasoodsalt
- Liikluse intensiivistumine koormab linna tänavaid

MUUTUSVAJADUS

- Jätkata sadevete ärajuhtimise ja kanalisatsiooni võrgu korrastamist
- Soodustada majapidamiste ja ettevõtete liitumist linna vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga
- Taastada raudteetranspordi ühendus Tallinnaga
- Muuta Haapsalu teed lõplikult tolmuwabadeks
- Renoveerida olulisemad linnatänavad
- Remontida olemasolevaid ja ehitada uusi kõnniteid
- Renoveerida linna olulised liiklussõlmed
- Parandada linna liiklusskeemi
- Arendada välja jalgrattateed vastavalt üldplaneeringule
- Jätkata prügimajade ja keskkonnajaaamade loomist, suurendada prügimajade ja keskkonnajaaamade arvu
- Kaasajastada tänavavalgustus
- Renoveerida linna avalike asutuste (koolid, lasteaiad, kultuurikeskus, sotsiaal-maja jt) hooned
- Aidata osaliselt kaasa miljööväärtuslikel aladel olevate hoonete renoveerimisele ja restaureerimisele
- Töötada välja ja paigaldada linna omanäoline tänavainventar (Haapsalu prügikastid, Haapsalu pingid jms)
- Parandada munitsipaalelamufondi
- Ehitada välja uusi kaldakindlustusi, heakorrastada olemasolevaid

- Aidata kaasa hästitoimivate väikesadamate väljaarendamisele
- Säilitada ja arendada linnale olulisi ajaloolisi objekte (piiskopilinnus, raudteejaama-kompleks, kuursaal jms)
- Arendada kalmistuid, ehitada linna leinamaja
- Kaasajastada hulkuvate loomade hoiutingimusi

3.5 Kohaliku omavalitsuse organisatsioon

TUGEVUSED

- Hea asukoht kesklinnas, kodanikele hästi kättesaadav
- Puuetega inimestele on tagatud juurdepääs
- Kompaktne hoone, kõik osakonnad ühes majas koos
- Töökeskkond on välja arendatud, töötajad on vajalikul määral varustatud tehniliste vahenditega
- Koolitatud ja kogemustega oma ala spetsialistid

NÕRKUSED

- Linnavalitsuse poolne järelevalve avaliku korra ja linna heakorra kindlustamisel ei ole alati tõhus
- Sisekontroll linna asutuste tegevuse osas on ebapiisav
- Asutusesisene kommunikatsioon sageli ei toimi, töötajad pole alati piisavalt informeeritud linnavalitsuse tegevusest
- Linnavalitsuse erinevate valdkondade spetsialistide ja allasutuste vaheline koostöö ei ole maksimaalselt rakendatud
- Avalikkus teab vähe linnavalitsuse tegevusest, suhtlemine erinevate huvigruppidega ei ole süsteemne ja järjepidev
- Interneti põhised avalikud teenused elanikkonnale on välja arendamata
- Linnavalitsuse hoone osaliselt renoveerimata
- Ruumikitsikus, puuduvad nõuetele vastavad arhiiviruumid
- Linnalehe Haapsalu Teataja välja andmine toimub ebaregulaarselt
- Haapsalu linna kodulehekülg on vananenud ning ebakvaliteetselt hallatav
- Puudub üldkasutatavate infrastruktuuriobjektide (nt pargid, haljasalad, parklad, jt) kasutamist ja rentimist ürituste läbiviimise paigana reguleeriv ja korraldav süsteem

OHUD

- Organisatsiooni võtmespetsialistid suunduvad tööle enam väljakutseid võimaldavatesse organisatsioonidesse
- Avaliku sektori madal maine üldisemalt võib mõjutada ka linnakodanike suhtumist linnavalitsusse
- Linnavalitsuse asutuse hoone jätkuv amortiseerumine vähendab linnavalitsuse mainet ning tõstab hoone ülalpidamise kulusid (soojakadu)

MUUTUSVAJADUS

- Tugevdada järelevalvet linna õigusaktide täitmise üle, tõhustada sisekontrolli

- Koolitada linnavalitsuse töötajaid ja allasutuste juhte tõhustamaks koostööd erinevatel tasanditel ning loomaks ühiseid väärtusi jagav koostöövalmis meeskond
- Arendada sise- ja väliskommunikatsiooni, teavitada süsteemselt avalikkust linnavalitsuse tegevusest s.h muuta linnalehe ilmumine regulaarseks
- Optimeerida ruumiprogrammi, võtta efektiivsemalt kasutusele linnavalitsuse hoones olevaid ruume
- Jätkata linnavalitsuse hoone renoveerimist, ehitada välja nõuetekohased ruumid linna arhiivile
- Arendada e-teenuseid
- Arendada geoinfosüsteemi
- Haapsalu linna kodulehekülje uuendamine ja kaasajastamine
- Välja töötada Haapsalu üldkasutatavate infrastruktuuri objektide (haljasalad, pargid, parklad, jt) kasutamist ja rentimist korraldav süsteem

4. HAAPSALU ARENGUVISIOON JA VALDKONDADE EESMÄRGID AASTAKS 2020

Haapsalu visiooni sõnastamiseks analüüsiti võimalikke arengutsenaariume.

Soovitud ja tõenäoline olukord:

- Linn areneb kuurordi- ja turismilinnana
- Elukeskkond on jätkusuutlik, tervislik ja turvaline
- Ettevõtluskeskkond on mitmekülgne ja tasakaalustatud
- Teeninduskeskkond on kvaliteetne ja kliendisõbralik
- Taastatud on raudteeliiklus Tallinna ja Haapsalu vahel

Soovitud, aga vähetõenäoline olukord

- Turismihooaeg on aastaringne
- Kõik elanikud on leidnud sobilikku tööalast rakendust Haapsalus
- Haapsaluga on liitunud Uuemõisa ja Paralepa

Mittesoovitud, kuid tõenäoline olukord

- Elanikkond väheneb ja vananeb, surve sotsiaalsfäärile kasvab
- Haapsalu kui regionaalse juhtimise keskuse roll on taandumas
- Linna ümbritsevad lahed kasvavad järjest enam kinni

4.1. Haapsalu visioon aastal 2020

Haapsalu on inimsõbralik, majanduslikult tugev, aastaringse kultuurielu ning kiirelt arenev euroopalik kuurortlinn.

Haapsalu on õnnelikku lapsepõlve, ettevõtlikkust ja edukat toimetulekut ning väarikat vananemist soodustav ja toetav jätkusuutlik elukeskkond, kus täisväärtuslikult ja turvaliselt tunnevad ennast kõik linnakodanikud.

- Kvaliteetne ja konkurentsivõimeline üld-, eri-, kutse- ja kõrgharidusvõrk on linna jätkusuutlikkuse tagatis.
- Linnas on sobilikke eluasemeid ja piisavalt lasteaiakohti noortele peredele.
- Linna poolt pakutavad kultuuri-, spordi- ja vaba aja veetmise võimalused rikastavad linlaste elu ning arendavad nende loovust ja kehalist aktiivsust.
- Kvaliteetsed ja kättesaadavad tervishoiu- ja hoolekandeteenused aitavad linnaelanikel toime tulla oma murede ja probleemidega.

Haapsalu on areneva ettevõtlusega, konkurentsivõimeline ja ettevõtjasõbralik linn, kus on loodud kõik tingimused edukaks ettevõtluseks ning linlaste elatustase ja elukvaliteet on tõusuteel.

- Linna ettevõtlus on kooskõlas linna arengueelduste ja infrastruktuuriga.
- Linnas on piisavalt kvaliteetses töäjõudu ja hästi tasustatud töökohti.
- Aktiivne koostöö avaliku ja erasektori vahel aitab arendada linna ettevõtlust ning avalike teenuste kvaliteeti.
- Linnas on arenenud ettevõtlus, mis pakub piisavalt töökohti kohalikele elanikele.

Haapsalust kui ühest Lääne-Eesti regiooni keskusest on kujunenud välja omanäoline, avatud ja kõrgetasemeline kultuuri-, kuurordi- ja turismikeskus, mis on leidnud tunnustust nii Eestis kui Euroopas.

- Linna ajalooline pärand on Haapsalu kui turismilinna atraktiivsuse vundament.
- Linna kultuuritraditsioonid, kõrgetasemelised kultuuriüritused ja Haapsaluga seotud tuntud loomeinimesed on Haapsalu kui kultuurilinna maine kujundajad.
- Õdus ja tervislik linnakeskkond, 200-aastane kuurorditraditsioon ja aktiivse puhkuse võimaluste mitmekesisus loovad Haapsalust tõelise terviselinna.

4.2. Valdkondade strateegilised eesmärgid

4.2.1. Looduskeskkond

Linna looduskeskkond on puhas, omanäoline ja arendatud säästva arengu põhimõtetest lähtuvalt.

- Linna pargid ja haljasalad on asjatundlikult ja pilkupüüdvalt kujundatud.
- Linna veekogud ja rannaalad on heakorrastatud ning muudetud populaarseks ja atraktiivseks puhkepaigaks nii linlastele kui külalistele.
- Paralepa parkmets on arendatud välja terviklikuks ja mitmekesiste võimalustega puhkealaks.
- Loodusmaastikud on asjatundlikult võetud kasutusse.
- Haapsalu elanikud on keskkonnateadlikud ja viljelevad ökoloogilist ja tervislikku elulaadi.

4.2.2. Majanduskeskkond

Linna majanduskeskkond on aktiivne, investeeringuid ja ettevõtluse arengut soosiv.

- Haapsalu linnaruum on planeeringule vastavalt välja kujunenud ning toetab ettevõtluse arengut.
- Ettevõtlusega seotud infrastruktuur on kvaliteetne ja kaasaegne.
- Haapsalu töäjõud on väärtustatud ja vastab oma oskuste osas ettevõtjate ootustele ning vajadustele.
- Teenindussektor on kõrgetasemeline ja toetab linna arengut turismi- ja kuurordilinnana.

4.2.3. Elukeskkond

Linna sotsiaal- ja elukeskkond on linnaelanike heaolu suurendav ja elukvaliteeti parandav.

- Õpikeskkond on kvaliteetne, konkurentsivõimeline ja valikuid võimaldav ning vastab linlaste ootustele ja vajadustele.
- Noori huvitavad ja arendavad vaba aja tegevused ning noorte kaasatus otsustusprotsessi on muutnud Haapsalu atraktiivseks ka noorte hulgas.

- Kultuuri- ja spordielu on mitmekesine ja huvipakkuv ning aitab sisustada linlaste vaba aega aktiivselt, atraktiivselt ja loominguliselt.
- Hoolekandekorraldus toetab ja soodustab iseseisvat toimetulekut ning abistab abivajajaid sihipäraselt ja süsteemselt.
- Arstiabi on kvaliteetne ja kättesaadav, terviseedendus on süsteemne ja järjepidev.
- Linn on turvaline ja kriisiolukordadeks on tagatud valmisolek.

4.2.4. Tehiskeskkond

Linna infrastruktuur on kvaliteetne, kaasaegne ning jätkusuutlik.

- Linna elamufond on heakorrastatud, kaasaegne ja mitmekesine ning võimaldab sobiva eluaseme soetamist vastavalt linnaelanike vajadustele ja võimalustele.
- Linna teed ja tänavad on kvaliteetsed, turvalised ja hästi hooldatud.
- Linna infrastruktuur ja avalikud hooned on kaasajastatud ja renoveeritud.
- Linna jäätmekäitlus on kaasaegne ja keskkonda säästev.
- Linna ajalooline arhitektuur on korrastatud ning huvipakkuvalt eksponeeritud.
- Linnakujundus aitab kaasa linna arengusuundumustele ja linna mainele.
- Väikesadamad on väljaarendatud.
- Ajaloolises piiskopilinnuses tegutseb keskaega tutvustav teemapark.

4.2.5. Kohaliku omavalitsuse organisatsioon

Linnavalitsuse organisatsioon on haldussuutlik ja linna arengu eestvedaja.

- Linnavalitsuse töötajaskond on pädev, koostööaldis, avatud ja tulemustele orienteeritud.
- Linnavalitsuse poolt osutatavad avalikud teenused on kvaliteetsed ja kättesaadavad kõikidele sihtrühmadele.
- Linnavalitsuse maine elanikkonna hulgas on positiivne.
- Linnavalitsus on aktiivne linna arengu eestvedaja ja linna mainekujundamise koordineerija.

5. STRATEEGILISED VALIKUD – VALITUD VALDKONDADE ARENGU-SUUNAD AASTATEKS 2012-2017

5.1. Arengusuundade valikud

Haapsalu põhilised arengusuunad valdkonniti on järgmised:

5.1.1 Looduskeskkond:

- Looduskeskse linnakeskkonna säilitamine ja puhkealadeks arendamine.
- Ökoloogilise ja tervisliku elulaadi propageerimine ja linnaelanike keskkonna-teadlikkuse tõstmine.
- Ravimuda säästlik ja otstarbekas kasutus ettevõtluses
- Linna omandis oleva metsa heaperemehelik majandamine

5.1.2 Majanduskeskkond:

- Ettevõtluskeskkonna aktiveerimise toetamine.
- Ettevõtjate kaasamine linna arendamisse.
- Teadmispõhise ettevõtluse toetamine.
- Linnale kuuluvate pindade kasutamine ja optimeerimine

5.1.3 Elukeskkond:

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid:

- Elanikele võimaldatavate sotsiaalteenuste mitmekesistamine ja kättesaadavuse parandamine, ennetavate teenuste arendamine.
- Sotsiaalhoolekande korraldamise süsteemi parendamine.
- Kvaliteetse terviseteeuse pakkumine linnas.
- Linnaelanike ja linna tervise parendamine.

Kultuur ja sport:

- Koostöö linna kultuurielu edendajate ja mõjutajate vahel.
- Rahvakultuuri edendamine ja järjepidevuse tagamine.
- Kultuuriasutuste jätkusuutlikkuse suurendamine.
- Elanikkonnale kultuuriürituste võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine.
- Haapsalu kui kultuuri- ja turismilinna kuvandi arendamine.
- Sporditegevuse kvaliteedi parendamine.
- Mitmekülgsed ning kaasaegsed sportimisvõimaluste pakkumine.
- Tervisliku ja sportliku eluviisi propageerimine.

Haridus ja noorsootöö:

- Õppetöö kvaliteedi parandamine, õppimisvõimaluste mitmekesistamine.
- Õppekeskkonna kaasajastamine, turvalisuse tagamine.
- Haridusvaldkonna juhtimise tõhustamine.
- Noorsootöö ja laste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine, noorte kaasamine.

5.1.4 Tehiskeskkond:

- Liiklemis- ja liikumisvõimaluste parandamine.
- Linnakeskkonna infrastruktuuri arendamine.

- Ajaloolise, kultuuri- ja miljööväärtusliku arhitektuuri säilitamine ja arendamine.
- Sotsiaal-, spordi-, kultuuri- ja haridusasutuste infrastruktuuri jätkusuutlikkuse tagamine.
- Linna turismilinnana arendamine.
- Linna turvalisuse suurendamine.

5.1.4 Kohaliku omavalitsuse organisatsioon

- Linnavalitsuse haldussuutlikkuse suurendamine.
- Avalike suhete arendamine kohaliku kogukonnaga ja laiema avalikkusega.
- Linna poolt osutatavate avalike teenuste arendamine ja kvaliteedi parandamine

5.2. Arendusvaldkondade eesmärgid:

5.2.1. Looduskeskkond

Looduskeskse linnakeskkonna säilitamine ja puhkealadeks arendamine

- Lähtuvalt vee- ja kanalisatsiooni arengukavast (Matsalu ÜF):
 - Soodustada majapidamiste ja ettevõtete liitumist linna vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga
 - Parandada joogivee kvaliteeti
- Arendada supelrandade infrastruktuuri
 - Paralepa supelranna arendamine, pesemisruumide ja tualettide ehitamine
 - Välja arendada Vasikaholmi supelrand koos vastava infrastruktuuriga
- Korrastada olemasolevaid ning rajada uusi haljasalaid ja parke
 - Välja ehitada Väikese Viigi piirkond
 - Välja ehitada Kastinina piirkond
 - Välja ehitada Vasikaholmi piirkond
 - Rekonstrueerida Raekoja park
 - Välja ehitada Wiedemanni park
 - Rekonstrueerida Krahviaia park
- Haljastada ja korrastada kallasrajad
 - Tagada võimalikud ligipääsud piki rannajoont
 - Koostada Kastinina-Õhtu kalda planeering
 - Ehitada kaldakindlustusi
- Korrastada olemasolevad metsad parkmetsadeks
 - Välja arendada Paralepa parkmetsa terviserajad
 - Välja arendada Valgevälja parkmets
- Rannaalade korrastamine avalikuks kasutamiseks
 - Kastinina ja Wiedemanni skvääri vaheline ala
 - Bürgermeistri holm
 - Holmi kalda ja Suure Viigi vaheline kaldaala
- Linna omandis oleva metsa heaperemehelik majandamine

- Linna omandis oleva metsa säästlik ja jätkusuutlik majandamine ning uue metsa taastootmine metsamajandamiskava alusel

Ökoloogilise ja tervisliku elulaadi propageerimine ja linnaelanike keskkonnateadlikkuse tõstmine

- Koostöös MTÜ-de jt organisatsioonidega tegeleda linnaelanikele suunatud keskkonnateadlikkuse teavitamistööga
- Korraldada heakorralaseid kampaaniaid
 - Heakorralik kampaania „Lilleline Haapsalu“
 - Heakorralik kampaania „Linn särama“
- Soosida loodussõbralikke liikumisvõimalusi
 - Välja arendada Paralepa ja Väikese Viigi terviserajad
 - Toetada MTÜ-de jt organisatsioonide tegevusi linnaelanikele suunatud liikumisvõimaluste parendamisel ja uute võimaluste loomisel

Ravimuda säästlik ja otstarbekas kasutus ettevõtluses

- Ravimuda kui loodusliku ressursi uurimine, selle säästlik rakendamine ettevõtluses

5.2.2. Majanduskeskkond

Ettevõtluskeskkonna aktiveerimise toetamine

- Linna ja ettevõtjate koostöös välja arendada ettevõtluspiirkondade infrastruktuur
 - Arendada väikesadamate infrastruktuuri, rajada juurdepääsuteid
 - Osaleda Kiltsi lennuvälja tööstuspargi kontseptsiooni loomisel ja arendamisel
 - Välja arendada Lihula mnt ja Tööstuse tänava tööstuspiirkond
 - Suur-Holmi tööstus ja äripiirkonna infrastruktuuri korrastamine
 - Välja arendada Pargi ja Oja tänava tööstuspiirkond

Ettevõtjate kaasamine linna arendamisse

- Korraldada linna ja ettevõtjate kogukonna vahel regulaarset infovahetust ja infopäevi
- Koostada ja hallata Haapsalu linna kodulehel ettevõtlusülevaadet
- Tunnustada linna ettevõtjaid
 - Tunnustada linna ettevõtjaid koostöös LMV ja LAKiga
 - Aidata kaasa ettevõtlusalaste konkursside korraldamisele
- Kaasata ettevõtjad linna liikluskorralduse teemaplaneeringu ja parkimiskorralduse planeerimisse
- Kaasata erakapital linna investeerimisprojektidesse

Linnale kuuluvate pindade kasutamine ja optimeerimine

- Korrastada ja optimeerida munitsipaalalamufondi
 - Müüa otsustuskorras eluruumid üürnikele
 - Jaani 2 äri- ja elumaja
 - Raudtee 6
- Optimeerida linnale kuuluvate äripindade kasutamist
 - Lihula mnt 3
 - Jalaka 1a

- Paralepa elumupiirkonna ette valmistamine müügiks

Teadmispõhise ettevõtluse toetamine

- Tervisevaldkonna kompetentsikeskuse rajamise toetamine innovatiivsete ettevõtlusvaldkondade ning uute töökohtade loomise eesmärgil

5.2.3. Elukeskkond

5.2.3.1. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Elanikele võimaldatavate sotsiaalteenuste mitmekesistamine ja kättesaadavuse parandamine, ennetavate teenuste arendamine

- Laiendada ja mitmekesistada eluasemeteenuste osutamise võimalusi
 - Kohandada kortereid puuetega inimeste vajadusi arvestavalt
 - Luua sobilikud eluasemevõimalused lastega kriisiperedele, raske- ja sügava puudega isikutele ning eakatele
 - Arendada välja toetatud elamise teenus pidevat järelvalvet vajavatele isikutele
 - Laiendada võlanõustamise võimalused üüri- ja laenuvõlglastele
- Arendada ja mitmekesistada hoolekandeteenuseid lastele ja peredele
 - Arendada pere toimimist toetavaid teenuseid ja tugistruktuure (tugiisik, pereabiline, eneseabi rühmad, vanemluse programmid jne)
 - Võimaldada isiklikku abistajat puudega lapsele lasteaias ja koolis
 - Arendada välja päevahoiuteenus puuetega lastele ja vajadusel laiendada erivajadustega lasteaia rühmade arvu
 - Lastekodu baasil arendada välja polüfunktsionaalne laste- ja perede hoolekandekeskus (asenduskodu, puuetega laste rehabilitatsioonikeskus ja päevahoid, turvakodu jm lastele ning peredele vajaliku teenused)
- Mitmekesistada hooldus- ja tugiteenuseid eakatele ja puuetega inimestele
 - Arendada ja mitmekesistada eakate ja puuetega inimeste toimetulekut toetavaid teenuseid (isiklik abistaja, tugiisiku võimaldamine, transpordi korraldamine, jms)
 - Koostöös Läänemaa haiglaga arendada välja eakate hooldekodu- ning päevahoiuteenus haigla juurde rajatava õendus-hoolduskodu baasil
- Koostöös MTÜ-de jt organisatsioonidega arendada ja luua rehabilitatsiooniteenused inimeste tööturule tagasi toomiseks (tööhõivekeskused töötutele tööharjumuste kujundamiseks)
- Töötada välja mitmeaastane ja eesmärgipärane sotsiaalabiprogramm (tugiteenus) lastele
 - Koostöös haridusvaldkonna spetsialistidega töötada välja abinõud puudust kannatavate lastele hariduse omandamise võimaldamiseks
 - Haapsalu Nikolai Kool - koolisotsiaaltöötaja ametikoha loomine
 - Koostöös haridusvaldkonna spetsialistidega töötada välja vastavalt Sotsiaalministeeriumi laste ja perede arengukavale vanemlusprogramm vanemlusoskuste arendamiseks (spetsialistide ettevalmistamine, elanikkonna meelsuse ettevalmistamine läbi erinevate info jagamise ja koolituste)

- Laiendada ja parendada sotsiaalmaja teenuseid ning nende kättesaadavust abivajajatele
 - Sotsiaalmaja kontseptsiooni välja töötamine
 - Laiendada pakutavaid teenuseid erinevatele sihtrühmadele
 - Kaasajastada sotsiaalmaja tehnosüsteemid ning ruumid vastavalt nõuetele ja teenuste vajadustele

Sotsiaalhoolekande korraldamise süsteemi parendamine

- Muuta abi andmine süsteemseks ja kliendi reaalsest abivajadusest lähtuvaks
 - Edastada sotsiaalhoolekandealast infot linna kodulehel
 - Kaardistada regulaarselt sotsiaalteenuste vajadusi ja töötada välja nõuded linna poolt osutatavate sotsiaalteenuste kvaliteedile
 - Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate abistajate ja spetsialistide andmebaasi loomine (tugisikud, isiklikud abistajad jm)
 - Sotsiaaltöö valdkonna spetsialistide kovisioon ja supervisioon
- Aidata kaasa vabaihenduste suutlikkuse suurendamisele
 - Toetada vabaihendusi sotsiaalhoolekande alastes tegevustes
 - Viia läbi regulaarseid infopäevi

Kvaliteetse terviseteenuse pakkumine linnas

- Aidata kaasa üldarstiabi kättesaadavuse parandamisele
 - Toetada täiendava perearstipraksise avamist linnas
- Parandada haigla funktsionaalsust ja viia haiglahoone kaasaegsele tehnilisele tasemele
 - Viia läbi küsitlus patsientide rahulolu hindamiseks haigla poolt osutatavate teenuste osas kord aastas
 - Toetada haigla funktsionaalsete osakondade renoveerimist
- Aidata kaasa uute erialaspetsialistide tööle asumisele Läänemaa haiglasse
 - Võimaldada eluasemeid noortele arstidele ja muudele erialaspetsialistidele
- Hooldusravi arendamine ja kättesaadavuse parandamine
 - Laiendada õendusabiteenust põetust vajavatele eakatele ja puuetega inimestele
 - Toetada peresid eakate pereliikmete hooldusravi eest tasumisel
 - Aidata kaasa Läänemaa Haigla juurde rajatava õendus-hoolduskodu tegevuse käivitamisele

Linnaelanike ja linna tervise parendamine

- Tõhustada terviseedenduslikku tööd linnas
 - Algatada ja toetada tervistedendavaid projekte ja tegevusi linnaelanike tervisekäitumise mõjutamiseks linna terviseprofiili tegevuskavast lähtuvalt
 - Toetada tervisedendavate koolide ja lasteaedade liikumist
 - Luua terviseedenduse spetsialisti ametikoht

5.2.3.2. Kultuur ja sport

Koostöö linna kultuurielu edendajate ja mõjutajate vahel

- Omavalitsuse ja kultuuriorganisatsioonide koostöö parendamine linna kultuurielu teostamisel
 - Korraldada vähemalt kord aastas kultuuri ümarlaua kokkutulekuid
 - Arendada ja koordineerida koostööd kultuuritegijate vahel
 - Toetada linna kultuuriühendusi linna kultuurielu korraldamisel ja elavamisel
 - Tunnustada linna kultuuritegijaid

- Toetada eraalgatuslikke muuseumide ja galeriide tegevust
- Aidata kaasa MTÜ Loomekeskuse arengule ning tegevuste laiendamisele ja elluviimisele

Rahvakultuuri edendamine ja järjepidevuse tagamine

- Toetada rahvakultuurialast harrastustegevust
 - Toetada harrastus- ja loometegevust läbi tegevustoetuste
- Tagada ja toetada Haapsalu salli traditsioonide järjepidevust koostöös käsitööseltsidega
- Aidata kaasa Haapsalu kultuuriloo jäädvustamisele

Kultuuriasutuste jätkusuutlikkuse suurendamine

- Kultuurikeskus
 - Toetada kultuurikeskuse iga-aastase turunduskava välja töötamist
 - Aidata kaasa kultuurikeskuse omaürituste tootmisele
- Piiskopilinnus
 - Aidata viia ellu linnuse turunduse kommunikatsioonistrateegiat
 - Aidata kaasa piiskopilinnuse arendamisele
- Raudteemuuseum
 - Aidata kaasa Raudteemuuseumi arengukontseptsiooni väljatöötamisele
 - Korrastada ja arendada raudteejaama ajaloolist kompleksi ning laiendada ekspositsiooni
- Raamatukogu
 - Toetada raamatukogus toimuvaid täiskasvanute ja lasteüritusi
 - Toetada raamatukogu kogude (fondide) loomist
- Promenaad ja Kuursaal
 - Toetada Kuursaali iga-aastase turunduskava välja töötamist
 - Toetada ja arendada Promenaadil läbiviidavate kultuurisuve üritusi
- Muuseumid ja galeriid
 - Toetada ja arendada muuseumide ja galeriide ühisturundust
 - Alustada läbirääkimisi Kultuuriministeriumiga Läänemaa Muuseumi, Raudteemuuseumi ja SA Haapsalu Piiskopilinnuse töö ümberkorraldamiseks ühiseks sihtasutuseks

Elanikkonnale kultuuriürituste võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine

- Suurendada elanikkonna huvi Haapsalu kultuurisündmuste vastu
 - Välja töötada lastele ja noortele suunatud ürituste kava (nt koolivaheaegadel)
 - Toetada noorte omaalgatust kultuuriürituste korraldamisel
 - Välja töötada madalahooaja (sügis-talv-kevad) kultuurikalender koos tippüritustega
- Mitmekesistada kultuurisündmustest teavitamist
 - Arendada ja jätkata suviste kultuurisündmuste ühisturundust
 - Paigutada linna elektrooniline kultuuritulp kultuuriürituste jm teadete ja paremini esile toomiseks
- Arendada üle-eestilist ja rahvusvahelist koostööd
 - Teha kultuurialast koostööd sõpruslinnadega
 - Osaleda üle-eestilises kultuurilinnade võrgustikus

- Jätkata ja arendada edasi Haapsalu olemaolevate kultuurifestivalide toimimist (HÖFF, Matasalu loodusfilmide festival, Muinasjutufestival, jt) ning toetada uute festivalide toimumist

Haapsalu kui kultuuri- ja turismilinna kuvandi arendamine

- Toetada Haapsalu kui kuurordi ja mereäärse turismilinna kuvandi välja arendamist lähinaaberriikide seas (Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Taani, Venemaa, jt suunal)
- Koostöös partneritega osaleda erinevates turismiturunduse tegevustes kultuurisündmustest teavitamisel
- Toetada ja arendada Haapsalu linna ja linna ajalugu tutvustavate näituste väljatöötamist
- Osaleda vabariigi kuurortlinnade koostöövõrgustikus
- Osaleda Eestis ja mujal toimuvatel kultuuri- vms üritustel Haapsalu linna tutvustavate väljapanekutega (nt Mardilaat, messid)

Sportitegevuse kvaliteedi parendamine

- Parandada spordikorraldust
 - Välja töötada uus spordi arendamise mudel koos spordikooli arengusuundade väljatöötamisega
 - Korrastada klubide rahastamissüsteemi
- Kindlustada motiveeritud sporditegijate olemasolu
 - Tunnustada häid tulemusi saavutanud sortlasi ja treenereid

Mitmekülgete ning kaasaegsete sportimisvõimaluste pakkumine

- Pakkuda mitmekülgeid sportimisvõimalusi erinevate baaside ja spordirajatiste näol
 - Leida võimalusi uute spordirajatiste (kergejõustikumanež, laskmine) arendamiseks
 - Toetada ekstreemspordi rajatiste uuendamist ja uute loomist
 - Jätkata Tuksi spordibaasi väljaarendamist
 - Haapsalu staadioni abiruumide ja tribüünide kaasajastamine
- Toetada laste ja noorte purjespordi arengut

Tervisliku ja sportliku eluviisi propageerimine

- Tutvustada ja propageerida linnas pakutavaid sportimisvõimalusi
 - Jagada süstematiseeritud ja terviklikku spordialast teavet elanikkonnale
 - Luua toimiv infovahetussüsteem erinevate sporditöötajate vahel
 - Traditsiooniliste rahvaspordiürituste välja töötamine ja korraldamine aastaringselt
- Väärtustada tervisesporti
 - Korraldada tervistavaid spordiüritusi erinevatel sihtgruppidele (lapsed, noored, pered, tööealised, jne)
- Toetada tippspordivõistluste korraldamist Haapsalu linnas

5.2.3.3. Haridus ja noorsootöö

Õppetöö kvaliteedi parandamine, õppimisvõimaluste mitmekesistamine

- Optimeerida Haapsalu linna haridusasutuste võrk
 - Luua linna haridusasutuste jätkusuutlikkust tagav arengukontseptsioon
 - Leida täiendavaid võimalusi lastesõimekohtade avamiseks

- Koostöös Haridusministeeriumiga luua linna koolide baasil riigigümnaasium
- Haapsalu Gümnaasiumi ümberkorraldamine põhikooliks
- Leida võimalus Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi tagasitoomiseks linna
- Arendada haridusasutustes välja tugistruktuurid ja meetmed õppeprotsessi toetamiseks
 - Arendada ja aktiveerida tugiõpilaste võrgustikku koolides
 - Teha kõikidele õpilastele kättesaadavaks heal tasemel kutse- ja karjäärinõustamine
 - Luua täiendavad võimalused vene keelt kõnelevatele lastele eesti keele õppeks
- Kindlustada haridusasutused kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajaskonnaga
 - Arendada lasteaia- ja algklasside õpetajate omavahelist koostööd
 - Kindlustada toimiv abi- ja asendusõpetajate süsteem kõikides linna koolides
 - Võtta tööle õppetöid toetavaid erialaspetsialiste lähtuvalt koolide ja lasteaedade vajadusest
 - Tunnustada koolijuhtide ja õpetajaid heade töötulemuste eest
 - Toetada noorte õpetajate tööleasumist elamispinna võimaldamisega
 - Luua õpetajatele supervisiooni võimalused tööstressi leevendamiseks
- Mitmekesistada õppimisvõimalusi ning kindlustada kõikidele soovijatele osavõtt huviharidusest
 - Laste huvidest lähtuvalt luua juurde uusi aine- ja huviringe
 - Toetada lastele ja noortele mitmekesiste õppimistingimuste loomist (õuesõppe, praktilised tegevused, jne)
 - Laiendada ettevõtlusõpet Haapsalu linna koolides

Õppekeskkonna kaasajastamine, turvalisuse tagamine

- Toetada õppeasutuste materiaalsel baasil õppekasvatustöö kaasajastamiseks
- Kaasajastada kooli- ja lasteaiahooned ja heakorrastada territooriumid
 - Jätkata haridusasutuste renoveerimist
 - Heakorrastada ja renoveerida lasteaedade mänguväljakud ja õueala
 - Renoveerida ja heakorrastada kooliõued ning koolide juures olevad tegevusväljakud
 - Leida Haapsalu Muusikakoolile oma maja või sobilikud ruumid muusikakooli tegevuse arendamiseks

Haridusvaldkonna juhtimise tõhustamine

- Muuta tulemuslikumaks hariduselu juhtimine igal tasandil
 - Juurutada koolide ja lasteaedade juhtimispraktikasse enam strateegilise juhtimise põhimõtteid
 - Tõhustada sisekontrolli koolides ja lasteaedades
- Kaasata lapsevanemaid aktiivsemalt kooliellu
 - Koolitada lapsevanemaid parema koostöö saavutamiseks kooli ja kodu vahel
- Parandada koostööd linnavalitsuse ja linna haridusasutuste vahel
 - Korraldada ühiskoolitusi haridusasutuste juhtidele ja linnavalitsuse haridusala asjatundjatele
 - Kaasata linna haridusasutuste, TLÜ Haapsalu Kolledži, Haapsalu Rahvaülikooli ja Haapsalu Kutsehariduskeskuse juhtkondi linna haridusvaldkonna arengusuundade kavandamisesse

Noorsootöö ja laste huvitegevuse võimaluste mitmekesistamine, noorte kaasamine

- Muuta huvitegevus ja noorsootöö linnas koordineerituks

- Määrata kindlaks huvikeskuse arengusuunad ning roll huvitegevuse ja noorsootöö koordineerimisel
- Toetada noorteaktiivi tegevust ja teisi mitteformaalseid noorteliikumisi ning noorte omaalgatuslikke projekte
- Luua lastele mitmekesised vabaaja veetmise ja huvitegevuse võimalusi, arendada noorte töökasvatust
 - Sisustada suvist koolivaheaega lapsi huvitavate üritustega
 - Korraldada iga-aastaseid töö- ja puhkelaagreid
 - Kaasata noori lastele ja noortele suunatud tegevuste korraldamisse
 - Kaasata koolid ja huvikoolid laste suvise vaba aja sisustamisse
- Parandada noorte tegevuskohtade olukorda linnas
 - Ehitada juurde ja parandada olemasolevaid mänguväljakuid ning palliplatse ja ekstreemspordirajatisi

5.2.4. Tehiskeskkond

Liiklemis- ja liikumisvõimaluste parandamine

- Muuta Haapsalu teed tolmuvabaks rajades väike- ja põiktänavatele kõvakattega teid
- Parandada olemasolevaid ja arendada välja uusi parklaid
 - Raudteejaama esine parkla planeering ja ehitus
 - Mulla tn parkla
 - Parkla rajamine lasteaed Tõruke teenindamiseks (kinnistu F.J.Wiedemanni tn 12)
- Renoveerida linna olulised liiklussõlmed
 - Rekonstrueerida Tallinna mnt ja Tamme tn ristmik
 - Renoveerida Lihula mnt viadukt
 - Renoveerida Jaama oja jalakäijate sild
- Aidata kaasa Haapsalu ringliiklustee väljaehitamisele
- Rekonstrueerida olulised linnatänavad ja linna piirkonnad
 - Rekonstrueerida Posti tänav
 - Rekonstrueerida Jaama tänav
 - Rekonstrueerida Tallinna maantee kõnniteed
 - Turu piirkonna rekonstrueerimine ja korrastamine
- Ehitada linna kergliiklusteid
 - Ehitada Paralepa parkmetsa terviserajad koos valgustusega
 - Rajada Väikese Viigi ratta- ja rulluisuteed
 - Rajada Kuuse tänava jalgrattatee
 - Koostöös Ridala vallaga rajada kergliiklustee Haudejaam-Randsalu-Aafrika rand
- Rekonstrueerida ja korrastada kõrvaltänavate kõnniteed kava alusel
- Aidata kaasa raudteetranspordi ühenduse taastamisele
- Aidata kaasa mudasadama välja arendamisele

Linnakeskkonna infrastruktuuri arendamine

- Rekonstrueerida ja välja ehitada vee- ja kanalisatsioonitorustikud ja sadeveetrassid vastavalt ÜVK arengukavale
- Osaleda piirkonna jäätmejaama tegevuses ja haldamises
- Rekonstrueerida tänavavalgustus
- Lossiplats 2 asuva kinnistu kasutusele võtmine avalikuks otstarbeks

Ajaloolise, kultuuri- ja miljööväärtusliku arhitektuuri säilitamine

- Tõsta vanalinna miljööväärtust läbi säästva renoveerimise programmi
 - Jätkata miljööväärtuslikel aladel olevate hoonete renoveerimise osalise kompenseerimise programmi
 - Jätkata programmi „Värviline Haapsalu“
- Jäädvustada vääriliselt Haapsalu kultuurilugu ja tõsta linna miljööväärtust
 - Koostöös MTÜ-de, üksikisikute ja erasektoriga paigaldada Haapsalu kultuuriloo suurkujude elu- ja töökohtade tähistamiseks mälestustahvleid
 - Miljööväärtuse suurendamiseks paigaldada linna haljasaladele ja parkidesse Haapsalule omaseid skulptuure ja väikevorme
- Restaureerida ajalooline raudteejaama kompleks terviklikult
- Restaureerida ja arendada Haapsalu Piiskopilinnust
 - Jätkata ajaloolise piiskopilinnuse konserveerimist ja ajaloolise teemapargi väljaarendamist
 - Restaureerida Väikese linnuse kompleks (konvendihoone) ning arendada selles välja keskaja elu ja teadust tutvustav ekspositsioon (linnus III)
 - Arendada välja ringtee jalutamiseks ümber linnusemüüri
- Aidata kaasa kirikute korrastamisele
- Arendada linna kalmistute kultuuri, ehitada leinamaja
- Aidata kaasa puulaevasadama arendamisele
- Renoveerida lossiplats linna esindusväljakuks

Sotsiaal-, spordi- kultuuri- ja haridusasutuste infrastruktuuri jätkusuutlikkuse tagamine

- Kaasajastada ja rekonstrueerida Haapsalu Sotsiaalmaja hoone ja tehnosüsteemid ning viia vastavusse ohutuslaste nõuete ja teenuste vajadustega
 - Sotsiaalmaja välisfassaadi rekonstrueerimine ja soojustamine
 - Sotsiaalmaja siseruumide, abiruumide rekonstrueerimine ja invalifti rajamine lähtuvalt sotsiaalmaja kontseptsioonist ja vajadustest ruumid
- Koostöös SA Läänemaa Haiglaga leinamaja rekonstrueerimine
- Lõpuni viia Haapsalu Kultuurikeskuse rekonstrueerimine (s.h välisterrass, parkla, jms)
- Kaasajastada ja renoveerida koolihooned ja –õued
 - Renoveerida Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi hoone koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga
 - Jätkata Haapsalu Gümnaasiumi renoveerimist (s.h õpilaskodu hoone fassaad, tuletõkkeüksed, vesi- ja kanalisatsiooni-, ventilatsiooni- ja küttesüsteemid)
 - Renoveerida Haapsalu Linna Algkooli hoone (tuletõkke uksed, vaheseinad, katus)
 - Jätkata Haapsalu Kunstikooli hoone remonti
 - Leida Muusikakoolile sobivad ruumid või oma maja ning nende korrastamine vastavalt muusikakooli tingimustele
 - Parendada Haapsalu Nikolai kooli hoonet
 - Heakorrastada kooliõued ja -tegevusväljakud
- Kaasajastada lasteaiahooned ja mänguväljakud
 - Vikerkaare lasteaiahoone rekonstrueerimine
 - Heakorrastada lasteaedade mänguväljakud ja õuealad
- Rajada ja renoveerida sportimisega seotud rajatisi

- Välja ehitada universaalne spordihalli II etapp (lasketiir ja kergejõustikumaneež)
- Jätkata Tuksi spordibaasi väljaehitamist
- Toetada kvartalisestest palliplatside ja mänguväljakute väljaarendamist ja ehitamist
- Toetada ekstreemspordi rajatiste väljaehitamist ja rekonstrueerimist

Linna turismilinnana arendamine

- Tugevdada Haapsalu kui kuurordi ja mereäärse linna kuvandit
 - Aidata kaasa väikesadamate arendamisele
 - Ehitada paadisildu linlaste meresõidu harrastamiseks
 - Arendada jalgrattateede võrgustike ja toetada jalgrataste laenutussüsteemide väljaarendamist
- Arendada Haapsalu kui turismilinna visuaalset identiteeti
 - Paigaldada linna omanäoline linnamööbel
 - Linna peamiste sissepääsuteedele "linna väravate" kontseptsiooni välja töötamine ja rajamine
 - Paigaldada uued reklaamirajatised s.h elektrooniline kultuuritulp
 - Toetada turismiobjektide viitadega varustamist

Linna turvalisuse suurendamine

- Arendada linnas videovalvet
- Varustada linnale kuuluvad hooned vajalike turvavahenditega
- Arendada kriisiabi
- Toetada abipolitsei formeeringut koostöös Ridala vallaga

5.2.5. Kohaliku omavalitsuse organisatsioon

Linnavalitsuse haldussuutlikkuse tõstmine

- Tõhustada järelevalve- ja sisekontrollstruktuure
- Parendada töökeskkonda
 - Ehitada välja nõuetekohased arhiiviruumid
 - Renoveerida II korruse tualettruumid
 - Renoveerida linnavalitsuse hoone fassaad
- Korraldada linnavalitsuse ja allasutuste töötajatele meeskonnatöö ja koostööalaseid koolitusi

Avalike suhete arendamine kohaliku kogukonnaga ja laiema avalikkusega

- Muuta kohaliku kogukonnaga suhtlemine süsteemseks ja järjepidevaks
 - Kajastada pidevalt linnavalitsuse ja linnavolikogu tegevust kohalikus meedias
 - Korraldada regulaarselt infopäevi elanikkonnale ja erinevatele sihtgruppidele
 - Anda välja linnalehte „Haapsalu Teataja“
- Arendada partnerlust erinevate organisatsioonidega Eestis ja välismaal
 - Teha koostööd sõprus- ja partnerlinnadega erinevatel tasanditel ja/või valdkondade vahel
 - Osaleda UBC (United Baltic Cities) tegevustes
 - Osaleda erinevate valdkondade koostööprogrammides koos Läänemere regiooni riikidega

Avalike teenuste arendamine ja kvaliteedi parendamine

- Arendada e-teenuseid
 - Arendada võimalusel välja kodanike taotluste esitamine üle interneti
- Arendada ja juurutada erinevaid registriprogramme
 - Kalmistuprogrammi Haudi välja arendamine ja juurutamine avalikuks kasutamiseks
 - Jäätmevaldajate registri Scarabeus uuendamine ja töös hoidmine
 - Lemmikloomaregistri uuendamine ja töös hoidmine
 - Arendada tänavavalgustusregistrit
 - Arendada geoinfosüsteemi (kaardiserver)
- Haapsalu linna uue kodulehekülje välja töötamine ja arendus
- Välja töötada Haapsalu üldkasutatavate infrastruktuuriobjektide (haljasalad, pargid, parklad, jms) kasutamise ja rentimise korraldamise süsteem
- Koostöös Ridala vallaga analüüsida Haapsalu linna ja Ridala valla avalike teenuste ühise pakkumise võimalusi koos võimalike mõjudega

6. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE JA RAHASTAMINE

Haapsalu linna arengukava viib ellu Haapsalu Linnavalitsus. Arengukava rakendamisel jälgitakse selles esitatud eesmärkide ja tegevussuundade saavutamist.

Arengukava elluviimine kindlustatakse linnavalitsuse poolt alljärgnevalt:

- 1) arengukava realiseerimisplaanis ettenähtud tegevused on aluseks iga-aastastele valdkondade tööplaanide koostamisele;
- 2) tööplaanide täitmist analüüsitakse linnavalitsuse poolt kaks korda aastas ja vajadusel tehakse korrektiivid.

Arengukava tegevuskava kuulub ülevaatamisele enne linnaeelarve koostamist, tegevuskava ning eelarvestrateegia on aluseks linna eelarve koostamisele.

Arengukava elluviimine kindlustatakse alljärgnevate rahaliste vahendite läbi:

- 1) kohaliku omavalitsuse eelarvelised vahendid
- 2) laenud
- 3) linnavara müügist saadavad vahendid
- 4) riiklikud toetused
- 5) EL 2007-2013 abiprogrammidest ja muudest programmidest taotletavad toetused.

7. SEIRE JA TAGASISIDE

Arengukava seire jaguneb kaheks: eesmärkide saavutamise ning realiseerimisplaanis (tegevuskavas) sisalduvate ja teostatud tegevuste hindamine.

Teiseks ja sama oluliseks seire võimaluseks on arengukava realiseerimisplaanist valdkondade (linnavalitsuse osakondade) tööplaanidesse ülekantud tegevuste elluviimise analüüs. Selleks eristatakse realiseerimisplaanis vahetult strateegiliste eesmärkide täitmisele suunatud tegevusi ning linna üldist arengut võimaldavaid tegevusi. Lisaks saab eristada üksnes kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatavaid tegevusi ning mitmest erinevast finantseerimise allikast rahastatavaid koostööprojekte. Linnavalitsuse osakondade tööplaanide täitmisest tehakse kokkuvõtteid kaks korda aastas.